

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 251/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Markom Hroudou, Krmanova 16, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 2534/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov

(ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 2534/2008 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že «*Sťažovateľka je ako oprávnená účastníčkou exekučného konania vedeného na Exekútorskom úrade JUDr. Ing. Bohumila Hustáka so sídlom Žriedlová 3, Košice... (ďalej aj ako „EU“). Exekučné konanie bolo začaté na základe návrhu oprávnenej zo dňa 8.7.2008, pričom exekučným titulom sa stalo predbežné opatrenie vydané dňa 12. 3. 2002 Okresným súdom Košice - okolie, č.k. 16C 465/1995, potvrdené uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 11. 2007, č.k. 3 Co 325/2007-208 ktorým súd uložil povinným, aby umožnili oprávnenej voľný prechod na parcelu [REDAKOVANÉ] - záhrada s výmerou 617m² zapísanú na [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] a to cez parcelu [REDAKOVANÉ] s výmerou č. 386m² - zastavané plochy a nádvoria a parcelu [REDAKOVANÉ] s výmerou 293m² - zastavané plochy a nádvoria zapísané na [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ...*

V dôsledku chyby v písaní Okresného súdu Košice okolie nemohol Okresný súd v Prešove (ďalej aj ako „exekučný súd“) riadne konať a bolo potrebné opraviť meno žalovanej v prvom rade (povinnej v 1. rade), čo sa stalo až počas exekučného konania uznesením Okresného súdu Košice okolie zo dňa 7.5.2009.

Súdny exekútor v súlade s platnou právnou úpravou vydal opravné upovedomenie o začatí exekúcie zo dňa 24.8.2009, ktoré bolo dňa 10.9.2009 doručené do vlastných rúk povinnej v 1. rade. Tá proti nemu podala námietky dňa 23.9.2009, ohľadom ktorých exekučný súd dodnes právoplatne nerozhodol. ...

Po uplynutí viac ako 6 rokov od podania návrhu na EU sťažovateľka podala na exekučný súd sťažnosť na postup súdu pre jeho nečinnosť v konaní evidovanom pod sp. zn. 6Er 2534/2008 z dôvodu, že dochádza k prieťahom v konaní, nakoľko vyššie uvedený súd riadne nekoná a tým dochádza k porušovaniu jej práva na spravodlivý proces, na ktorú v podstate dostala odpoveď, že k prieťahom skutočne došlo a zdržanie bolo spôsobené vysokým nápadom exekučných vecí, ktoré sa vybavujú priebežne a personálnym

poddimenzovaním súdu. Exekučný súd týmto považoval sťažnosť za vybavenú, de facto však uznal, že sťažovateľka má pravdu v celom rozsahu. ...

Keďže sa situácia žiadnym spôsobom nezmenila, sťažovateľka podala dňa 23.6.2014 druhú - opakovanú sťažnosť, v odpovedi na ktorú exekučný súd opisuje úkony, ktoré vo veci vykonal s tým, že či došlo alebo nedošlo k prietahom sa reálne nevyjadril.».

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla:

„... je zrejmé, že v uvedenom rozhodovaní o námietkach dochádzalo opakovane k prietahom, ktoré trvajú viac ako 5 rokov. Exekučným titulom je pritom predbežné opatrenie prvostupňového súdu, ktoré bolo vydané v roku 2002, teda pred viac ako 12 rokmi.

Počas vyššie uvedeného obdobia, boli síce exekučným súdom vykonané dielčie úkony, avšak tieto nijako nespejú ku konečnému - právoplatnému rozhodnutiu - zamietnutiu námietok povinnej v 1. rade.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že samotné rozhodovanie o námietkach nie je skutkovo ani právne náročné, a uvedený prístup exekučného súdu nie je naplnením zmyslu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak nespeje ku včasnému konečnému - právoplatnému rozhodnutiu. Reálna súdna ochrana znamená odstránenie stavu právnej neistoty, čo je možné dosiahnuť len aktívnou činnosťou súdu zavŕšenou právoplatným rozhodnutím vo veci. Na základe uvedeného má sťažovateľka za to, že je nutné konať efektívne a predovšetkým právoplatne vec rozhodnúť. ...

Sťažovateľka by chcela zdôrazniť, že exekučným titulom je v tomto prípade predbežné opatrenie, pričom návrh na jeho vydanie podala už v roku 2002 v súdnom konaní, ktoré sa začalo v roku 1995. Základným problémom v tomto súdnom spore je prístup na jej pozemok, na ktorý sa nevie dostať už viac ako tridsať rokov. Práve pre komplikovanosť situácie sťažovateľka v roku 2002 podala návrh na vydanie predbežného opatrenia, prostredníctvom ktorého sa mala domôcť rýchlej a účinnej dočasnej obrany svojho prístupového práva k vlastnému majetku.

Situácia sa však do dnešného dňa žiadnym spôsobom pre ňu nezmenila. Práve skutočnosť, že exekučným titulom je práve predbežné opatrenie (ktorého jediným zákonným

účelom je poskytnutie rýchlej ochrany), tak nečinnosť exekučného súdu má za následok výrazný zásah do práva sťažovateľky na spravodlivý proces a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Pokiaľ by si bol exekučný súd náležite plnil svoje povinnosti, nedošlo by k výskytu mnohých prekážok, ktoré bránili postupu v konaní. Je len prirodzené, že počas uplynutia viac ako 5 rokov, počas ktorých nebolo právoplatne rozhodnuté o merite veci (opodstatnenosti námietok povinnej v 1. rade), mohla byť vec bez problémov vyriešená už niekoľkokrát.

... sťažovateľka je toho názoru, že predmetná právna vec nie je natoľko komplikovaná a náročná, aby mohla ospravedlniť 5 - ročné prietahy v konaní súdu (nehovoriac o prietahoch odvolacieho súdu – Krajského súdu v Košiciach). Taktiež má za to, že správanie sťažovateľky v preskúmvanej veci absolútne nezapríčiniło spôsobené prietahy v konaní. Zo súdneho spisu je zrejmé, že prietahy v konaní boli spôsobené postupom súdu. ...

Vzhľadom na skutočnosť, že od podania námietok proti opravnému upovedomeniu o začatí exekúcie, t.j. od roku 2009, konajúci súd prvého stupňa do dnešného dňa t. j. necelých 5 rokov o veci právoplatne nerozhodol, ako aj na základe vyššie uvedených skutočností má sťažovateľka za to, že exekučný súd vo veci riadne nekonal a stále nekoná, čím dochádza k porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nedôvodným prietahom v konaní...“

Sťažovateľka žiada ústavný súd aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, poukazujúc na to, že „od právoplatného rozhodnutia exekučného súdu... závisí realizácia prístupu k nehnuteľnosti zo strany sťažovateľky ako vlastníčky tejto nehnuteľnosti, ktorú v dôsledku protiprávneho správania sa povinných nemôže užívať viac ako 30 rokov. Pre sťažovateľku, ktorej majetkové pomery ani príjmy nie sú nijako nadštandardné to má značný význam a to aj z hľadiska možnej dispozície s týmto nehnuteľným majetkom. Avšak zbytočnými a neodôvodniteľnými prietahmi v konaní sa sťažovateľke bráni v dispozícii s ním a tým dochádza k umŕtveniu majetku, ktorý je vo vlastníctve sťažovateľky.

Uvedená dlhá doba čakania na rozhodnutie súdu nepriaznivo vplyva na psychiku sťažovateľky a nečinnosťou súdu bola spôsobená aj nemajetková ujma pomerne ťažko vyčísliteľná. Jedná sa o neistotu vo veci existencie vlastníckeho práva, spôsobená potupa sťažovateľky (predovšetkým v malej obci, kde každý každého pozná) atď. Nečinnosťou súdu fakticky dochádza k ochrane jedného z účastníkov súdneho konania...

Vzhľadom na vek sťažovateľky, ktorá je dôchodkyňa bez majetku a má dôvodnú obavu, že sa nedožije konca súdneho sporu a tohto exekučného konania, toto jeho dlhé trvanie jej spôsobuje len ďalší stres a obavu, že sa ani nedozvie, ako sa celá záležitosť skončí.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo [redacted], [redacted], bytom [redacted] [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er 2534/2008 porušené bolo.

Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er 2543/2008 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

[redacted]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 Euro, ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu Prešov ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi JUDr. Marekovi Hroudovi, advokátovi za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, vo výške 511,34 €... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľka (kvalifikovane zastúpená advokátom) za porušovateľa svojich práv označila iba okresný súd. Ústavný súd sa preto zaoberal tvrdením sťažovateľky o možnom

porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 2534/2008 v súvislosti s konaním o námietkach povinnej v 1. rade proti exekúcii.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v danom prípade okresným súdom)

ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS67/06).

Ústavný súd zo zapožičaného súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 6 Er 2543/2008 zistil, že námietky povinnej v 1. rade boli okresnému súdu predložené na rozhodnutie 5. októbra 2009. Okresný súd o týchto námietkach rozhodol uznesením č. k. 6 Er 2543/2008-39 zo 17. septembra 2012 vydaným vyšším súdnym úradníkom. Z dôvodu odvolania podaného povinnou v 1. rade proti označenému uzneseniu okresného súdu došlo k jeho zrušeniu v zmysle § 374 ods. 4 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Vo veci opätovne rozhodol sudca okresného súdu uznesením č. k. 6 Er 2543/2008-50 z 23. apríla 2013 tak, že námietky povinnej v 1. rade, ako aj jej návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Označené rozhodnutie bolo sťažovateľke doručené 29. apríla 2013 prostredníctvom jej právneho zástupcu. Proti rozhodnutiu o námietkach sa povinná v 1. rade odvolala podaním doručeným okresnému súdu 14. mája 2013. K odvolaniu povinnej v 1. rade sa vyjadrila sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 13. júna 2013. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“), ktorému bol spis predložený 19. júla 2013 na rozhodnutie o odvolaní, uznesením sp. zn. 6 CoE 128/2013 z 30. augusta 2013 vrátil vec súdu prvého stupňa podľa § 374 ods. 4 OSP, keďže odvolaním napadnuté rozhodnutie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, preto o podaných námietkach mal opätovne rozhodnúť príslušný sudca okresného súdu. Spis bol vrátený okresnému súdu 23. septembra 2013. Okresný súd 9. júla 2014 opätovne predložil exekučný spis krajskému

súdu na rozhodnutie o odvolaní, pretože odvolaním napadnuté uznesenie č. k. 6 Er 2543/2008-50 z 23. apríla 2013 vydala zákonná sudkyňa. Krajský súd rozhodol o odvolaní povinnej v 1. rade uznesením sp. zn. 6 CoE 75/2014 z 22. decembra 2014 tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Označené uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 30. januára 2015.

Z uvedeného prehľadu procesných úkonov vykonaných v namietanom konaní vyplýva, že o námietkach povinnej v 1. rade okresný súd rozhodol najprv 17. septembra 2012 uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom a po jeho zrušení v dôsledku podaného odvolania uznesením zákonného sudcu z 23. apríla 2013. Na základe odvolania podaného povinnou v 1. rade proti tomuto uzneseniu bol exekučný spis predložený 19. júla 2013 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. V dôsledku nesústredeného postupu krajského súdu bol exekučný spis zbytočne vrátený okresnému súdu, kde sa nachádzal v období od 23. septembra 2013 do 8. júla 2014. Okresný súd 9. júla 2014 opätovne predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

S prihliadnutím na uvedené možno konštatovať, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (13. augusta 2014) okresný súd nemohol podniknúť žiadne kroky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky v namietanom konaní, keďže v tom čase už bolo o námietkach proti exekúcii meritórne rozhodnuté a exekučný spis už nebol v jeho dispozičnej sfére, keďže od 9. júla 2014 sa nachádzal na krajskom súde na účely rozhodnutia o opravnom prostriedku. Okresný súd tak v čase podania ústavnej sťažnosti v namietanom konaní už nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka sa napriek tomu na ústavný súd obrátila so svojou sťažnosťou v čase, keď porušenie označeného základného práva na všeobecnom súde, ktorý označila za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2015